

STUDIJSKA
KNJIŽNICA
V CELJU

ŠTUDIJSKA KNJIŽNICA
CELJE

30 IX 70

20

KAKO SMO GOSPODARILI V PRVEM POLLETJU 1970

Minilo je prvo polletje in se moramo kot vsako leto tudi letos ob zaključku prvega polletja vprašati, kako smo gospodarili in kakšen uspeh smo dosegli v teh prvih šestih mesecih. Vsaka ocena kot dobro ali slabo je zelo površna. Zato si raje ogledimo nekaj podatkov, ki so jih zbrale naše strokovne službe.

V lanskem letu je bilo povprečno zaposlenih 3.927 sodelavcev, medtem, ko se je to število po stanju 30. 6. 1970 znižalo za 153 delavcev ali za 4 %. Kljub manjšemu številu zaposlenih pa se je proizvodnja povečala za 0,5 %. Porast produktivnosti na

drugem polletju proizvodni sektor bolj prislusne zahtevam prodajne službe, ki sledi potrebam trga.

Naša obratna sredstva nam ne dovoljujejo povečanje zalog. Že sedaj smo v stalnih denarnih težavah, ki pa se lahko še bolj zaostrijo.

Odgovor ali so doseženi rezultati dobri ali slabi, pa dobimo, ko ugotovimo s kakšnimi stroški smo ustvarili doseženo proizvodnjo oziroma prodajo.

Tako smo za 0,5 % večjo proizvodnjo imeli 13 % več strokov. Delni vzrok povečanja stroškov je vsekakor v višjih cenah

osnovna sredstva 87,47 % nam povzroča velike težave pri proizvodnji zaradi zastojev vsled okvar strojev, poleg tega pa povzroča visoke stroške zaradi popravil in vzdrževanja.

Dohodek bi nam bil nujno potreben tudi za povečanje virov obratnih sredstev v poslovnem skladu. Sedanji viri obratnih sredstev nam že dolgo ne zadoščajo več za kritje zalog in terjatev.

Kredite pri bankah smo v tem času, to je od januarja do junija, povečali za 50 % s tem pa seveda tudi stroške za obresti, ki pomenijo veliko zmanjšanje že tako nizke akumulacije. Kljub stroškom, ki jih povzro-

čajo najeti krediti, pa nam je tudi nemogoče preskrbeti še več kreditov, da bi olajšali denarne težave, tako pri dvigu osebnih dohodkov, kakor pri plačilu surovin iz uvoza, ker je Narodna banka ponovno zaostрила vprašanje kreditiranja gospodarstva.

Iz vsega gornjega je razvidno, da imamo vsi pri svojem delu težave, da pa smo kljub temu dosegli določene uspehe. Stremeti moramo za tem, da se vsak na svojem mestu kar najbolj zala, da opravi delo najbolje in s stroški, ki so resnično neobhodno potrebni, kajti še vedno velja star pregovor, ki pravi: »Kamen na kamen palača...«

Celje - skladišče

D-Per

214/1970

1119700687,8

COBISS

Leto XIII
St. 8

31. 8. 1970

Ukinitev predujema na plačo

Že nekaj časa teče razprava o ukinitvi predujema na plačo, ki smo ga doslej prejemali običajno 25. ali 26. v mesecu. O odlogu o ukinitvi predujema je razpravljal že upravni odbor prejšnje mandatne dobe na seji dne 9. 7. 1970. Predlog, ki ga je dal gospodarsko analitski sektor pa je upravni odbor zavrnil z zahtevo, naj gospodarsko analitski sektor ugotovi, če je glede take ukinitve potrebna sprememba pravilnika o delitvi osebnih dohodkov. Če je taka sprememba potrebna, tedaj naj jo predloži organom upravljanja.

Če taka sprememba ne bi bila potrebna, tedaj je upravni odbor soglasen, da se akontacija ukine in da se tiste članke kolektiva, ki zaslužijo manj kot 1.000 din mesečno vpraša tako, da se v plačilno kuverto ob izplačilu vloži vprašalnik, če se strinjajo s tem, da prejmejo v mesecu enkratno izplačilo. Tisti člani kolektiva, ki zaslužijo več kot 1.000 din mesečno, pa ne prejmejo več akontacije s 25. septembrom 1970.

Gospodarsko analitski sektor je ponovno vložil predlog za ukinitev akontacije. Ta predlog je obravnaval poslovni odbor na seji dne 20. 8. 1970. Sklenil je, da se ta predlog za ukinitev akontacije predloži delavskemu svetu, vodstvo podjetja pa mora zagotoviti, da bodo vsi zaposleni sezna-

njeni z vzroki, zaradi katerih podjetje ni v stanju izplačevati akontacije tako kot doslej.

Čeprav so taki vzroki članom kolektiva že precej poznani, naj jih še omenimo. Velika nelikvidnost v gospodarstvu se še posebej odraža v našem podjetju, saj izdelujemo mnogo artiklov, ki so sezonskega značaja, ki pa močno povečujejo zaloge ter tako povzročajo težave z obratnimi sredstvi. Od strani banke pa so uvedene stroge omejitve za kredite tako, da je ob taki nelikvidnosti skorajda nemogoče preskrbeti kredite za obratna sredstva, ki smo jih že v prvem polletju znatno povečali.

Prepričani smo, da bodo člani kolektiva razumeli ukinitev predujema in bodo ob pravočasni obvestitvi znali porazdeliti svoje osebne dohodke, ki jih bodo prejeli skupaj ob končnem izplačilu, nismo pa prepričani, da bo delavski svet sprejel predlog o ukinitvi akontacije, dokler se po rednem postopku ne spremeni 86. člen pravilnika o delitvi osebnih dohodkov, ki določa: »knjigovodstvo osebnih dohodkov izplača med 25. in zadnjim dnevom v mesecu akontacijo na osebne dohodke v dotičnem mesecu.

Akontacija znaša največ 50 % zaslužka za plačane ure po obračunski postavki.

GLASILO DELOVNE SKUPNOSTI EMO CELJE

zaposlenega je okrog 4,5 %. Tudi plansko zadolžitev, ki smo si jo postavili smo dosegli z 101 %.

Čeprav so osnovni podatki o proizvodnji ugodni, pa z rezultati ne moremo biti zadovoljni, ker ne smemo pozabiti, da smo v letošnjem letu v mesecu juliju prešli na 42-urni delovni teden, kar predstavlja 9 % izgubo razpoložljivega delovnega časa in s tem proizvodnje.

V KOLIKOR V DRUGEM POLLETJU PRODUKTIVNOSTI NE POVEČAMO ŠE ZA OKROG 5 %, LAHKO PRIČAKUJEMO, DA BO REZULTAT SLABŠI KOT JE V PRVEM POLLETJU.

Prodaja na domačem in tujem tržišču je bila boljša v letošnjem letu, kot v enakem obdobju lanskega leta. Naših izdelkov in storitev smo letos prodali za 20 % več kot v prvem polletju 1969. leta.

Pri tem moramo povedati, da je tako povečanje realizacije tudi posledica zvišanja cen nekaterim našim izdelkom. Pričakovati bi bilo, da se bodo s povečano prodajo zaloge gotovih izdelkov znižale, vendar so se v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta povečale kar za 34 odstotkov.

Na povečanje zalog vplivajo predvsem izdelki, katerih prodaja ima sezonski značaj (oljne peči, kotli), proizvodnja pa ni prilagojena sezonski prodaji.

Sezonski vplivi pa niso popolno opravičilo za tako močan porast zalog ter je nujno, da v

surovin, materiala in storitev, ker so se cene le-teh v primerjavi s istim obdobjem lanskega leta zvišale za okrog 10 %.

PRAVILNA PA JE TUDI ŽE VEČKRATNA UGOTOVITEV, DA S SUROVINAMI, MATERIALOM, ORODJI IN DRUGIM NE RAVNAMO KOT DOBRI GOSPODARJI. TAKO LAHKO TRDIMO, DA SO MOŽNI ŠE MARSIKJE PRIHRANKI IN S TEM ZNIŽANJE STROŠKOV V KOLIKOR BI VEDNO MISLILI NA TO, DA JE SAMO OD NAS SAMIH ODVISNO, KAKO SE BO PODJETJE RAZVIJALO, KOLIKO BOMO ZASLUŽILI IN KAKŠNA BO NAŠA PRIHODNOST.

V strukturi stroškov pa predstavlja tudi važen moment zvišanje osebnih dohodkov v letu 1970.

V letošnjem prvem polletju je bilo izplačanih 19 % več osebnih dohodkov kot v prvem polletju lani. Povprečni osebni dohodki so se zvišali za 23 %.

Prav tako se je izboljšala struktura po višini izplačil. V lanskem letu je bilo v podjetju 20 % zaposlenih, ki so prejemali za 200 opravljenih ur do 700 din osebnih dohodkov, v letošnjem letu v prvem polletju pa se je ta odstotek znižal na 5 %.

Sredstev za razširjeno reprodukcijo v prvem polletju z dohodkom nismo ustvarili. Velik odstotek izrabljenosti osnovnih sredstev: gradbeni objekti 32 %, naprave za delo 89,57 %, ostala

IZ DEJAVNOSTI ORGANOV UPRAVLJANJA

Ko je delavski svet na prvi redni seji izvolil poslovni odbor in komisije je sklenil, da vsi organi upravljanja, vključno tudi kolegijski organi (komisije) imajo svoje seje v prostem času. Tisti, ki se tega sklepa ne pridržujejo so odgovorni pred delavskim svetom.

Glede na specifičnost dela izjemoma lahko posluje med delovnim časom le komisija za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti.

Vsi člani delavskega sveta lahko dostavijo pismeno razna aktualna vprašanja, ki niso na dnevnem redu seje delavskega sveta, sekretarju organov upravljanja. Na ta vprašanja dajo strokovne službe pismene odgovore, ki se jih objavi na prvi prihodnji seji delavskega sveta, lahko pa tudi v našem EMAJLIRCU.

Nadalje je delavski svet sklenil, naj sekretariat organov upravljanja skupno s pravno službo pripravi nov poslovnik organov upravljanja. Ta poslovnik bo po vsej verjetnosti sprejet na tretnji redni seji delavskega sveta, na kateri bodo sprejeti tudi drugi pravni akti kot je pravilnik o oblikovanju cen.

Delavski svet je sprejel na prvi redni seji še sklep, da skličejo prvo sejo komisij najkasneje osem dni po izvolitvi, na kateri izvolijo komisije predsednika in namestnika.

V skladu s tem sklepom so se sestale že vse komisije in izvolili predsednike in namestnike, katerih imena objavljamo v tej številki.

Delavski svet je postavil zahtevo, da morajo strokovne službe sodelovati s komisijami, jim dajati na razpolago vse potrebne podatke in gradivo za obravnavo na sejah ter jim nuditi vso strokovno pomoč pri reševanju dolgoročnih strokovnih in drugih vprašanj v cilju brezhibnega poslovanja podjetja, znižanja stroškov in doseganja najboljšega finančnega rezultata.

Na 2. seji je delavski svet obravnaval polletno poročilo o poslovanju podjetja in sprejel s tem v zvezi važne sklepe.

Ceprav so bili ukrepi za zvišanje cen naših proizvodov že storjeni, je vendarle potrebno stalno spremljati gibanje nabavnih cen materiala ter njihov vpliv na našo rentabilnost proizvodnje izdelkov za katere se nabavljeni material uporablja. Če se cene materialu povečajo moramo takoj ukrepati v cilju vskladitve naših prodajnih cen s povečano ceno materiala.

Pri določanju prodajnih in proizvodnih planov, osvajanju

novosvojenih izdelkov v program proizvodnje podjetja moramo izhajati v prvi vrsti iz vidika donosnosti tj. kakšen bo dohodek in kolikšen dobiček bomo dosegli. Odločitev o nespremenjenem obsegu zaposlenosti je lahko le krajšega ali začasnega značaja, iz vidika dolgoročnosti pa brez povečanja akumulativnosti sledi nujna stagnacija podjetja. Zato povdarja delavski svet v svojem sklepu, da je treba posvetiti več pozornosti planski funkciji tako dolgoročni kot tudi kratkoročni.

Delovni čas se je z uvedbo dvainštirideseturnega delovne-

ga tedna znatno zmanjšal, zato maro biti krajši delovni čas popolnoma izkoriščen bodisi v režiji ali proizvodnji. Le maksimalno izkoriščen krajši delovni čas za izgotovitev konkretnega dela, lahko nadoknadi dohodek in osebni dohodek, ki mora ostati na isti višini in to je najmanj kar MORA, kot pred prehodom na krajši delovni teden.

V zvezi z nizkim kritjem obratnih sredstev z lastnimi obratnimi sredstvi in drugimi krediti, ki pa jih je glede na ostre pogoje kreditiranja težko dobiti, je delavski svet sklenil, da morajo strokovne službe posve-

titi vso skrb zalogam materiala, polizdelkom, gotovim izdelkom in terjatvam do kupcev, kajti prepočasno obračanje sredstev v podjetju nam prinaša nižji uspeh ob zaključku leta, poleg tega pa nam povzroča dodatne stroške za izdatke za mudnih obresti, kreditnih obresti in druge.

Delavski svet je sklenil, da zadolži vodstvo podjetja, naj razišče možnosti tipizacije in zmanjšanja asortimana emajlirane posode in emajliranih izdelkov ter o tem poda poročilo na tretji redni seji delavskega sveta.

POJEM IN BISTVO INFLACIJE

Pod inflacijo razumemo splošno gospodarsko povpraševanje po dobrinah in storitvah, ki presega splošno gospodarsko ponudbo, to je, povečano kroženje denarja brez istočasnega povečanja realne ponudbe dobrin. Tako nastaja nesorazmerje med denarjem in množino blaga, kar ima za posledico ob nespremenjenem obtoku denarja zmanjšanje kupne moči.

Razlogi inflacije so:

Cezmerno povpraševanje po investicijskih dobrinah (financiranje z novimi denarnimi viri,

ne s prihranki) bodisi s strani podjetij, države ali zasebnih gospodinjstev (gradnja hiš).

Cezmerna potrošnja in pojemaajoče zanimanje do varčevanja v zasebnih gospodinjstvih.

Proračunska inflacija, ko se s primanjkljaji v državnem proračunu pokrivajo z emisijo denarja, ali s krediti pri centralni banki.

Prehod prevelikega skupnega gospodarskega povpraševanja vodi vedno v inflacijo, če se ne da ponudba dobrin ustrezno povečati, bodisi z večjimi proizvodnimi zmogljivostmi ali z u-

vozom. Inflacija zaslužkov.

Pri posebnih razmerah na delovnem trgu — pri polni zaposlitvi, ko ni odvečne delovne sile, pri močni poziciji sindikatov — rastejo zaslužki hitreje kot delovna storilnost. Pri tem se povečani delovni stroški prevljujejo na cene, dokler obstaja možnost take prevalitve. Različni produkcijski uspehi v posameznih gospodarskih vejah lahko vodijo k inflaciji stroškov, ker se zalužki tendenciozno prilagajajo ravni najbolj produktivnih gospodarskih panog.

Boj proti inflaciji

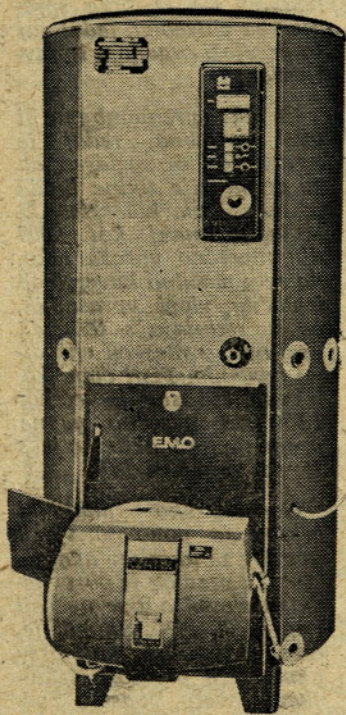
Ceprav je pojav razvrednotenja denarja gospodarsko teoretično osvetljen in pojasnjen, pa se še danes nobeni državi ni posrečilo, da bi se proti temu uspešno borila. Prenos gospodarsko teoretičnih spoznav v ustrezno gospodarsko politične ukrepe, naleti v praksi vedno na vrsto težav. Inflacijo, če ne preseže določene stopnje, ocenjujemo v pretežni meri, ne sicer kot po-

zitivno, vendar praktično kot neizogiben spremljevalec visoke konjunktore, pri čemer v konfliktu med gospodarsko rastjo in polno zaposlenostjo na eni strani in denarno stabilnostjo na drugi strani, dajemo prednost prvemu dejavniku. Spričo številnih koristnikov inflacije, je učinkovita borba proti inflaciji politično le težko izvedljiva.

Razveljavljene odločbe

Poslovni odbor je na eni zadnjih sej obravnaval pritožbe zoper odločbe o premestitvi na delovna mesta. Pritožili so se: Vili Korošec, Marija Krajšek, Anica Apat, Tatjana Zec, Nada Terče, Berta Doberšek in Ivana Hrovatič. Sklenil je, da se vse odločbe o premestitvi, ki so bile izdane pritožnikom razveljavijo zaradi nepravilnosti v postopku pri njihovi izdaji. Nada-

lje je v zvezi s tem sklenjeno, da mora sektor poslovnih odnosov izdelati primeren in konkreten predlog, ki bo v skladu z zakonom in notranjimi predpisi o delovnih razmerjih, po katerem se bodo lahko izvršile premestitve. Za pravilnost glede postopaka pri premeščanju pa sta osebno odgovorna direktor splošnega sektorja in vodja kadrovske službe.

Naš nov izdelek EMOTERM kotel za centralno ogrevanje si hitro utira pot na tržišče

Kljub težavam, uspeh Iz obrata radiatorjev

Obrat kotlov je imel v začetku leta precej težav. No, težav tudi sedaj ne manjka. Začetek ni bil uspešen v proizvodnji kotlov zaradi velikega pomanjkanja reprodukcijskega materiala, brez tega pa se ne more delati enakomerno in natančno tako, kot je zaželeno.

Njihovi stroji, pravijo, da so do kraja izrabljeni pa tudi proizvodni prostor je premajhen.

Kot so nam povedali tudi ni bilo v začetku leta tako veliko povpraševanje po kotlih. Sedaj pa je močno naraslo. Zaradi tega je bil delovni učinek v prvih mesecih manjši.

Kotle so sicer delali na zalogo pri tem pa je problem pomanjkanja skladišč. Na prostem pa se novo izdelani kotli kvarijo, tržišče pa zahteva odlično kvaliteto.

Pomanjkanje reprodukcijskega materiala se pri njih vleče vse leto kot rdeča nit. Ta problem je poznan tudi strokovnim službam, za katere pravijo, da se sicer trudijo pri nabavi, vendar bi bilo potrebno še tesnejše sodelovanje med njimi in obratom. Nabava nekaterih delov za kotle je problem zase že več kot leto dni.

V zelo kritičnem stanju so dotrajani varilni agregati na katere je že skoraj nemogoče variti. Ta problem je bil predložen

sektorju proizvodnje, nakar so bili nabavljeni transformatorji, ki so delno nadoknadili izrabljene varilne agregate. Nekateri varilni agregati so bili poslani v popravilo že meseca februarja, vendar do sedaj še niso popravljeni.

Delo v obratu kotlov je zelo zahtevno in natančno, pa tudi težko. Proizvodi zahtevajo širše in zračne prostore. Delovni prostor pa je glede na površino proizvodnje premajhen. Zaradi tega je potrebna pri delu izredna previdnost vsakega posameznika, da ne pride do nesreče ali drugih nevarnosti, ki bi vplivale na normalen potek proizvodnje. Tudi sedanje dvigalo ne odgovarja potrebam proizvodnje.

Uvedba proizvodnje novih EMOTERM kotlov je razmere glede delovnega prostora in skladiščenja še poslabšala in je zaradi tega potrebna še večja skrb in odgovornost za delo od vsakega posameznika.

No, to so problemi, s katerimi se ukvarja ta obrat, ki pa se zaveda, da ni mogoče kar naenkrat vse spremeniti, vendar vidi svojo bodočnost v naraščajoči proizvodnji njegovih izdelkov, z njo pa bodo enkrat ustvarjena tudi sredstva za modernizacijo proizvodnje obrata.

Po letnih dopustih se sodelavci iz obrata radiatorjev pripravljajo za nov naskok na proizvodnjo radiatorjev. Sicer so tudi v poletnih mesecih dosegali svoj mesečni plan, vendar radiatorjev ni nikdar dovolj in treba jih bo narediti mnogo več. Pri njih prehod na 42-urni delovni teden ne dela nobenih težav. Osební dohodki so celo za

nekaj dinarjev večji. No, tudi to je dobro, čeprav je malo, lahko pa bo tudi več, kajti s smotno organizacijo dela se mnogo doseže.

Težave so imeli zaradi izpada velike stiskalnice, ki ni delala tri dni. To se nekoliko pozna.

Kakor pri drugih obratih je tudi pri njih problem skladiščenja materiala.

Krajši delovni čas, enak zaslužek

V obratu odpreskov in avtokoles nimajo problemov v zvezi z dvainštirideseturnim delovnim tednom. Smotna organizacija dela jim je omogočila celo to, da plače nikakor niso manjše.

Njihov proces proizvodnje pa zelo moti nepravčasno prihajanje reprodukcijskega materiala. Ker ni bil material za butan jeklenke pravočasno nabavljen, je ta proizvodnja stala tri tedne. To pa je mnogo vplivalo na dosego plana v mesecu in seveda tudi na dohodek in osebni dohodek. Kljub temu pa plan proizvodnje v posameznem mesecu dosegajo. Tako kot v obratu kotlov, velja tudi pri njih pravilo, da je treba opravljati delo z vso pazljivostjo, čeprav prostori niso tako utesnjeni kot v obratu kotlov.

S stroji imajo težave ker so zastareli, vendar imajo upanje, da bodo dobili kmalu nekaj novih. Zelo pogrešajo transportnega viličarja za prevažanje odpreskov.

Ko sem jih povprašal, kaj jih trenutno najbolj skrbi, so mi

povedali, da je zima pred vrati, ogrevanje njihovega obrata pa še ni urejeno. Zima pa je dolga in če bo tako kot je bilo v lanskem letu, ko je bilo v delavnici odpreskov -15°C , v lakirnici pa celo -25°C bo delo zastalo. Zima pa je pred vrati in če bo muhasta kot je bila v lanskem letu, jim lahko proizvodnja zastane, če ne bo ogrevanje prostorov pravočasno urejeno.

Tako nizke temperature so zabeležili v njihovem obratu sredi zime, sicer pa je bilo tudi v marcu dokaj mrzlo in lahko do bo tudi letos tako.

Glede zaslužkov so si vsi enotni, da so za težje delo le nekoliko premalo nagrajeni. Povedali so, da znaša njihovo povprečje 900 din. Smatrajo, da je pri njih prevelika fluktuacija delavcev. Nekateri so odšli k vojakom, drugi pa so odšli, ker je delo zanje pretežno. Teža, ki jo je treba obvladati pri delu je namreč od 12 do 90 kg.

V poletnih mesecih so imeli težave, ker je bilo dnevno odsotnih od 25 do 30% delavcev zaradi dopustov in bolezni.

Še vedno problem nagrajevanja strokovnega kadra

Nagrajevanje našega strokovnega kadra še ni povsem tako urejeno, da bi lahko trdili, da so naši strokovni delavci nagrajeni v skladu z njihovim dejansko opravljenim delom. Sam koordinacijski svet je mnenja, da zaenkrat ni mogoče uveljaviti osebno oceno na delovnih mestih in tako uvesti dodatno nagrajevanje.

Glede nagrajevanja bo naredjena analiza gibanja povprečnih osebnih dohodkov v podjetju za določen del strokovnih kadrov odnosno vseh tistih strokovnih delavcev, ki imajo visoko in višjo strokovno izobrazbo, kakor tudi nekaterih tipičnih delovnih mest na katerih se zahteva srednješolska izobrazba. Taka analiza bo vsebovala tudi možen prikaz nagrajevanja podobnega strokovnega kadra v drugih delovnih organizacijah.

Na podlagi take analize bo predložen predlog za nagrajevanje strokovnega kadra komisiji za dohodek in sistem nagrajevanja in delavskemu svetu.

Poslovno in tehnično sodelovanje z robno kučo v Beogradu

V pripravi je poslovno sodelovanje z enim največjih trgovskih podjetij »Robna kuća« v Beogradu. Tako sodelovanje se pripravlja tudi v Agroprometu v Nišu. Glede sodelovanja je v pripravi ves potreben material, ki bo predložen poslovnemu odboru in delavskemu svetu. Nedvomno je tako sodelovanje našega podjetja s takimi podjetji nujno potrebno in obojestransko koristno.

Kredit za strokovne kadre

Iz sklada, ki je namenjen za stanovanja strokovnih kadrov je upravni odbor dodelil po 8.000,00 din kredita za gradnjo hiš s pogojem, da znaša mesečni obrok vračanja 10% osebnih dohodkov naslednjim strokovnim sodelavcem: Milan Uranjek, Zoran Tratnik, Jože Černelč, Zvonko Perlič, Marjan Petelinšek, Nikola Šel, Ivan Špes in Lojze Pavlič. Tovariš Uranjek je prejel kredit ker mu je bil ta obljubljen ob nastopu službe, vrniti pa ga mora podjetju kjer je bil prej zaposlen. Tovarišu Pavliču pa je bil odobren kredit na podlagi sklepa UO z

dne 5. 6. 1969, glede na sporazum o premestitvi na drugo delovno mesto.

DOPISUJTE

V

EMAJLIREC

MLADI V EMO

Čeprav so počitnice in čas dopustov, vendar delo teče po načrtih.

Sodelovali smo na oddaji **POKAZI KAJ ZNAŠ** v tovarni **STOL Kamnik**. Nastopili so štiri naši mladinci in zasedli na tej oddaji častno prvo mesto, kar je lep uspeh ob taki konkurenci. To oddajo je organiziral mladinski aktiv **STOL Kamnik** in nas, kot že par let doslej, na oddajo povabil.

Ker so se bližale volitve v samoupravne organe smo si mladi zadali nalogo, da letos z drugimi družbeno političnimi organi v podjetju skupno nastopimo na predvolilnih in volilnih sestankih. Uspeh ni izostal in kolektiv je izvolil 14 mladih članov v delavski svet in 34 v SDE. Mladi so bili izvoljeni tudi v poslovni odbor in pa komisije pri delavskem svetu, kar je res nekaj novega za naše podjetje, saj so res sedaj naši samoupravni organi pomlajeni in bi zato vsem mladim priporočal, da tudi zaupanje, ki so jim ga člani kolektiva dali, častno in voljno izkoristijo s svojim sodelovanjem na vseh sejah, ki bodo, obenem pa čim več plodnih diskusij in dosledno izvajanje nalog, ki jih bodo prejeli. Zaupanje se mora pokazati tudi, da so mladi lahko tudi vredni in dobri člani samoupravnih organov.

Poraznejši je bil rezultat v obratu **TOBI Bistrica**, kjer izmed 20 članov v obratni delavski svet ni niti enega mladega in zato je vprašanje, kaj so tam delale družbeno politične organizacije v času volitev in predpriprave nanje.

Na povabilo Rep. konference Zveze mladine Slovenije, sta bila dva naša člana v Ljubljani na enodnevem seminarju o ure-

snjevanju stališč 3. Rep. konference ZMS. Seminarja sta se udeležila Adolf Žvižej in Franjo Peternel.

V času, ko se mnogo pogovarjamo o združitvi tovarne **EMO** in **GORENJE**, je tudi naš aktiv organiziral za aktivne mladince popoldanski ogled proizvodnje v tovarni **GORENJE**, nato pa smo imeli s predstavniki njihovega aktivna pogovore o medsebojnem sodelovanju.

V času, ko so pri nas praktiki iz mnogih šol, smo imeli tudi manjše predavanje o naši organizaciji ter o kolektivu na sploh.

Najaktivnejša naloga za nas mlade pa je, da se pripravi res dober kader za delo pri organizaciji ZMS. Zato je prav, da že sedaj seznanimo mlade člane kolektiva, da bo letos volilna konferenca in da vabimo vse k sodelovanju, da bo uspela. Konferenca je najvišji organ vseh mladih v našem aktivu, mora biti pa še posebej zainteresirana za nadaljni razvoj podjetja.

V enem izmed **Emajlircev** smo objavili tudi razpis za tekmovanje med aktivni Zveze mladine v okviru celjske občine, sedaj po nekaj mesecih kar poteka to tekmovanje že imamo rezultate našega dela.

Sedaj smo se uspeli prebiti s svojo aktivnostjo na 1. mesto v celjskem aktivu. To je res lep uspeh, samo to nas sedaj ne sme zapeljati, da prenehamo s svojim delom, ampak da še bolj izstopamo in aktivno delujemo na vseh področjih. Tudi sedanje spremembe in zamenjave po aktivih v obratih naj bi prinesle svoj delež k izboljšanju našega dela.

KOTNIK FRICI

Prvenstvo v malem rokometu

Dne 18. 8. 1970 je bilo na igrišču »Skalne kleti« izvedeno prvenstvo naše tovarne v malem rokometu. Prijave so se 4 ekipe in sicer orodjarna, strojna delavnica, emajlirnica in dekor. To je za našo tovarno še zelo skromna udeležba. Mislim, da ni v čast surovinskemu obratu in režijskim službam, da niso prijavile nobene ekipe. Kljub temu pa je bilo zbranih na igrišču približno 40 igralcev. Med njimi večina takšnih, ki sodelujejo na vseh tekmovaljih. Tekme so bile zagrizene in borbene, kot bi se borili za »prvo ligo«. V predtekmovalju je orodjarna premagala dekor oddelek z rezultatom 13:3, v drugi tekmi pa emajlirnica strojno s 13:10. Tako sta za prvo mesto igrali

orodjarna in emajlirnica. Po dosti boljši igri je zmagala orodjarna z rezultatom 19:11. V borbi za 3. oziroma 4. mesto pa je dekor premagal strojno z 11:10. Po prikazani igri smo lahko ugotovili, da fantje pri nas znajo igrati rokomet in bo tovarno v bližnjih sindikalnih tekmah zastopala solidna ekipa. Posebno so se izkazali Kunej, Sterk, Papotnik iz zmagovalne ekipe ter Kavalar, Pečovnik, Šinigoj iz emajlirnice. Tekme je v zadovoljstvo vseh odlično sodil nekdanji znani rokometni igralec Celja tov. Ratej Rihard. Namesto nagrad so bili po tekmah vsi igralci deležni steklenice piva, kar se je spotenim fantom zelo prileglo.

Kunstek Slavko

Neizvršene naloge

Sodeč po poročilu komisije za prehod na 42-urni delovni teden, so problemi glede prehoda na skrajšani delovni teden nastopili predvsem v emajlirnici in obratu surovinske predelave. V teh dveh obratih niso bili doseženi tisti rezultati, ki so bili planirani v laboratu za prehod na 42-urni delovni teden.

Glavni direktor in koordinacijski svet stojita trdno na stališču, da moramo vztrajati pri realizaciji načrta in programa, ki pogojujeta prehod na skrajšani delovni čas. Na skrajšani delovni čas smo prešli le pod pogojem, da je program, ki zajema pogoje za to v celoti uresničen.

Komisija za prehod na skrajšani delovni teden bo pripravila analizo problemov, ki ovirajo uresničenje programa in predlagala tudi ukrepe, ki jih bo tre-

ba storiti, saj se proizvodnja, produktivnost dela in dohodek ter osebni dohodek v skrajšanem delovnem tednu ne zmanjšajo.

Komisija bo izdelala tudi stvarno poročilo o stanju proizvodnje po prehodu na skrajšani delovni čas in ga predložila poslovnemu odboru in delavskemu svetu.

To poročilo bosta obravnavala tudi sveta delovnih enot emajlirnice in obrata surovinske predelave.

Sicer pa morajo biti vsi obrati in obratni delavski sveti zainteresirani za to, da se uresniči vsi pogoji programa prehoda na skrajšani delovni čas in bi morala vsaka seja svetov delovnih enot vsebovati stvarna poročila stanja, ki ga pripravi obratovodja.

PREDSEDNIKI KOMISIJ

KOMISIJE V OBRATU TOBI

V zadnji številki **Emajlirca** smo vas seznanili s člani posameznih komisij, ki jih je izvolil delavski svet na prvi redni seji. Vse te komisije so se po izvolitvah sestale in izvolile predsednika in njegovega namestnika.

Predsedniki oziroma namestniki posameznih komisij so sledeči:

— Predsednik stanovanjske komisije Peter Videnšek, njegov namestnik pa Zmago Herman;

— predsednik komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti Franc Ribič, njegov namestnik pa Anton Gajšek;

— predsednik komisije za delovna razmerja Miloš Jeftič, njegov namestnik pa Marko Trebar;

— predsednik komisije za varstvo pri delu Franc Božič, njegov namestnik pa Milan Šorn;

— predsednik komisije za varstvo žena, mladine, invalidov in borcev NOV Anica Križnik, njen namestnik pa Stanko Rojnik;

— predsednik komisije za izume in tehnične dopolnitve Jože Štojs, njegov namestnik pa Alojz Drogenik;

— predsednik komisije za dohodke in sistem nagrajevanja Ivanka Zajc, njen namestnik pa Ivana Kač;

— predsednik komisije za prošnje in pritožbe Mirko Polutnik, njegov namestnik pa Stane Dvorsak;

— predsednik komisije za družbeni standard Maks Lebič, njegov namestnik pa Milica Kelc;

— predsednik komisije za informacije in tisk Stefan Jager;

— predsednik komisije za notranjo arbitražo Anton Rojec.

— predsednik komisije za delovna razmerja Avgust Gomboc, njegov namestnik Alojz Zvegljč in člani: Leopold Rep, Roman Bogomir ter namestniki članov: Hermina Hojnik in Antonija Kerlatec.

— predsednik komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti Ivan Fabjan, njegov namestnik Alojz Oprešnik ter člani Milan Robnik in Štrumpf Olga in namestnika Stipe Košuljandič in Erna Blaške;

— predsednik komisije za družbeni standard Vili Trup, in člani Marjan Sulc ter Ivanka Žnidaršič;

— predsednik komisije za varnost pri delu David Trilar in člani Marija Marčič in Anton Tofant;

— predsednik komisije za požarno varnost Erih Šauperl ter člana Maks Veselič ter Jože Kosi;

— predsednik komisije za osnovna sredstva Pavla Jurič ter člana Karl Borovnik in Elza Kreuh.

VEČ O GOSPODARSKI PROBLEMATIKI PODJETJA

Delavski svet je sklenil naj samoupravni sekretariat skupno s komisijo za informacije in tisk v bodoče objavlja v našem **EMAJLIRCU** sklepe sej delavskega sveta in sicer mora objavljati širše informacije o važni problematiki, o kateri je bila razprava na seji delavskega sveta, v primernih obliki. Prav tako morajo biti objavljene informacije o delu drugih organov upravljanja.

Varstvo pri delu

V mesecu juliju je oddelek varstva pri delu s pomočjo vzdrževalne službe razobesil po vsej tovarni opozorilne table kot npr. »Kaditi prepovedano«, »Prepovedan prehod«, »Nevarnost požara« itd. Omenjene table so nameščene na vseh delovnih mestih oziroma v oddelkih in obratih, kjer obstajajo nevarnosti požara, eksplozije, električnega udara itd. Za vse tiste, ki so v našem podjetju zaposleni krajši čas, naj omenim oziroma naštejemo nekaj takšnih področij dela, kjer obstojajo zgoraj navedene nevarnosti.

Eksplozijam in požarom sta najbolj izpostavljeni lakirnica za obratno odpreskov in avtokoles ter lakirnica za dekor oddelkom. Vzrok, da obstajajo v omenjenih oddelkih nevarnosti eksplozije in požara, je v zelo nizkem vnetišču hlapov laka, ki se tam uporablja. Pri močno preokračenih koncentracijah hlapov lahko pride do samoyžiga in eksplozije. Že cigaretni ogorek ali prižgana cigareta imata lahko katastrofalne posledice že pri normalni koncentraciji lakovih hlapov. Zaradi navedenega, so na vseh vidnih mestih pred ali v lakirnici obešene opozorilne table, katere prepovedujejo kajenje, opozarjajo pred možnostjo požara in eksplozije in podobno. Nič manj ogroženo je področje kjer stoji plinski generator. Že najmanjša količina ogljikovega monoksida pomešanega s kisikom predstavlja močno eksplozijsko mešanico, poleg tega pa je sam ogljikov monoksid zelo strupen. Na vseh vidnih mestih na generatorju in v najbližji okolici, so razobešene opozorilne table, katere opozarjajo na nevarnost eksplozije in požara, prepovedujejo prehod mimo generatorja in obveščajo, da je odlaganje kakršnegakoli materiala v bližini generatorja strogo prepovedano.

Požarov nevarno delovno mesto je tudi v zavijalnici in skladišču gotove posode, kjer je vsa embalaža večinoma papirnata in kot taka lahko vnetljiva.

Nevarna delovna mesta so pri nas še v obratu pocinkovalnice, kjer obstoja nevarnost eksplozije cinka in pa v acetilenskem razvijalcu, kjer grozi nevarnost eksplozije acetilena in kisika. Zato je v zgoraj omenjena oddelka dostop nezaposlenim prepovedan!

Poleg nevarnosti eksplozij in požarov v naših obratih obstojajo nevarnosti poškodb zaradi na nepravilnih mestih in nepravilno zloženega materiala.

Pogosti so primeri, da so transformatorji v obratih in delavnicah povsem založeni, tako da je dostop do njih nemo-

goč. V primeru, da bi prišlo do kakšne okvare na transformatorju in bi nastal požar, bi bilo gašenje dejansko onemogočeno. Kot posledica lahko pride v takem primeru tudi do človeških žrtev, prav tako pa tudi do velikih proizvodnih izgub. Največkrat je zatrtan transformator v montaži emajlirnice in v zavijalnici.

Vsakomur pa mora biti jasno, da napisi izobešeni na vseh zgoraj omenjenih delovnih mestih niso tam za okras, ampak jih je potrebno tudi upoštevati in to dosledno. Vsi, ki opozoril ne bodo upoštevali oziroma jih bodo kršili, bodo za svoje prestopke odgovarjali in tudi kaznovali, bodisi disciplinsko, materialno ali pa tudi zaporno!

Meseca junija in julija je bilo prijavljenih skupno 58 poškodb. Junija se je pripetilo v obratih 24 lažjih delovnih poškodb in 7 poškodb na poti na delo oziroma z dela.

Julija smo prijavili 22 obratnih poškodb in 5 poškodb na poti na delo oziroma z dela.

Najpogostejše poškodbe so bile urezi, nekaj vbodov in podobno. Število poškodovanih je še vedno precejšnje v surovinskem obratu, kjer je bilo v mesecu juniju 9 poškodb, meseca julija pa 14. Vzrok poškodb je iskati predvsem v premajhni pazljivosti delavcev, nekaj pa so tega krivi zastareli tehnološki postopki in star strojni park.

V določenih primerih do poškodb delavca zaradi preslabega poznavanja delovnega postopka. Precejšen delež krivde pri tem nosijo pa predpostavljene, ki bi morali na začetku razlagati oziroma svetovati, dokler se delavec v delo ne vpelje. Poškodb pa je čedalje manj, kar pomeni, da predpostavljeni poučijo delavca o postopku dela in o vseh nevarnostih, katere mu pri določenem delu grozijo zlasti v zadnjem času.

Za zmanjšanje poškodb pa ima precej zaslug tudi oddelek varstva pri delu, ki bdi nad vsemi zaposlenimi v podjetju in skrbi za njihovo varnost.

IZKLJUČEN IZ DELOVNE SKUPNOSTI

Na predlog komisije za ugotavljanje kršitev delovnih dolžnosti je delavski svet na 2. redni seji s tajnim glasovanjem izključil iz delovne skupnosti Vinka Šarlaha iz emajlirnice zaradi neopravičenih izostankov z dela. Vinko Šarlaha, ki je bil navzoč na seji, ni podal nobenega zagovora glede njegovega izostajanja od dela.

GLOBUS

PROZORNI ZAŠČITNI SLOJ PROTI SONČNI PRIPEKI na zasteklenih površinah je izdelalo podjetje Berlinger iz Stuttgarta. Novo snov s trgovskim nazivom SUN-CHEK, nanašajo v tankem prozornem sloju na steklo. SUN-CHEK se je že obnesel v praksi in je posebno primeren za steklene površine industrijskih in skladiščnih prostorov, za izložbe, urade itd. Snov dobavljajo v različnih, obarvanih tonih, ki filtrirajo sončno svetlobo, ali v opalni izvedbi, ki preprečuje svetlobne refleksije in bleščanje na delovnem mestu. Ultravijolično svetlobo vpija 100 % na območju med 320 do 400 mm svetlobne dolžine, odbija pa tudi pretežni del infrardečih žarkov, ki prenašajo toploto, zato so tako zaščiteni prostori brez uporabe dragih klimatskih naprav občutno hladnejši od nezaščitenih objektov.

EMAJL SE UVELJAVLJA V GRADBENISTVU IN NA OSTALIH PODROČJIH zaradi niza dobrih lastnosti, ki jih ostali materiali ne premorejo. Ob atlantski obali so zgradili v Bordeauxu velikansko razstavno halo, na kateri so pokrili 15.000 m² pročelja z emajliranimi jeklenimi fasadnimi ploščami, ki jih imenujejo piro-emajlni elementi. Elementi imajo dve lupini. Ravne zunanje površine so večbarvno dekorirane z umetniško razporejenimi geometrijskimi liki, ki vzbujajo poleg dekorativnega še videz plastičnosti. Planiranje, tehnično-konstruktivno obdelavo in proizvodnjo, kakor tudi celotno montažo nosilne konstrukcije je izvedlo podjetje Boos u. Hahn iz Ortenberga v ZR Nemčiji.

Piro-elementi so lahko znotraj obloženi s posebno žvočno-termično izolacijsko oblogo, pa tudi montažno ogrodje je mogoče opremiti z dodatnim izolacijskim materialom.

Uporaba fasadnih plošč iz piro-elementov ima mnoge prednosti pred klasičnimi oblogami stavb. Uporabljivi so za vse vrste gradenj. So vremensko, korozijsko in barvno obstojni, če je osnova iz emajliranega aluminija so tudi zelo odporni na mehanske poškodbe, imajo dolgo življenjsko dobo in ne potrebujejo nege, ker jih sproti čisti dež in veter. Obenem so

lahki in zaradi dolgoletne barve in kvalitetne obstojnosti cenejši od ostalih materialov.

Uspešno so se emajlirane fasadne plošče uveljavile tudi za oblogo tunelov (podzemna železnica v Amsterdamu), reprezentančnih prostorov in drugod. Posebno uporabno področje so emajlirane šolske table, prevlečene s posebnim motnim emajlom, ki so se izkazale kot izredno primerne za pisanje in so takorekoč neuničljive.

NAJVEČJI PREKLOPNI DVIŽNI MOST NA SVETU so odprli v začetku poletja v sestavu 1,5 km dolgega mostu čez zaliv Cadiz na jugu Španije. Oba dvižna kraka gigantske jeklene konstrukcije povezujeta 90 m širokovodno pot in štrlita dvignjena v višino dvajsetnadstropne stavbe 68 m visoko nad vodno gladino. Ladje do 22 m višine lahko plujejo pod zaprtim mostom. Dviganje opravi naprava na hidravlični pogon v pičlih treh minutah. Za konstruiranje mostu in dvižnih naprav so porabili nad 800 t jekla. Gradbena dela so trajala dve leti.

NAJDALJSI PODMORSKI PREDOR NA SVETU bo gotov do konca leta 1977 in bo povezoval Hokkaido in Honsu na Japonskem s 54,2 km dolgim železniškim predorom, ki bo imel notranji premer 9,7 m in bo potekel 140 m pod površino morja v prelivu Tsuganu. Predor bo skrajšal prevoz na hitri progi Tokio Sapporo od dose-danjih 19 ur in 25 minut na nepopolnih 6 ur. Načrtovani projekt bo bistveno spremenil infrastrukturo dežele, kar je ob naglo naraščajočem prometu tembolj pomembno, saj računa, da bo v 15 letih narasel potniški promet kar šestkrat in to-vorni petkrat.

KLIMATIZIRANI AVTOMOBILI bodo znatno povečali udobje pri vožnji v vročih predelih. Ped šestimi leti je bilo v Ameriki klimatiziranih le 17 % avtomobilov, po predvidevanju koncerna Goodyear pa bo 1972 leta izšlo iz ameriških tovarn že 70 % klimatiziranih avtomobilov, kar je skoraj za tretjino več kot danes.

POMANJKANJE CISTE VODE predstavlja že danes resen problem industrijsko razvitih držav, še resneje pa bo v prihodnosti. Poseben elaborat komisije OECD zavzeto obdeluje na tej osnovi možnost razširitve postopkov za ponovno predelavo rabljene oziroma onesnažene vode, kakršne že danes uporabljajo v ZRN, kjer predelujejo za ponovno uporabo 10 % vode v mestih in 60 % vode v industriji.

POGLED V NAŠO PRETEKLOST

(Nadaljevanje)

Posnetke zaupnih dokumentov je delal Westnu in Stiegerju celjski fotograf Adolf Perissich, ki jima je razvijal filme in zbiral informacije.

Werner Stieger je zapletel v zanke svojega Abwera iz celjske policije, žandarmerijske čete in 39. pehotnega polka. Na Glaziji je imel razkošno vilo, kjer so se drenjali na večerjeh in popivanju vplivni celjski meščani, uradniki in kraljevi častniki.

Po njegovem pobegu v nemški Rajh, ga je kot že rečeno nasledil njega vreden Maks Westen. Tudi ta je prirejal sprejeme v svoji razkošni vili na Golovcu za vse tiste, ki so bili sovražno razpoloženi do slovenskega ljudstva, zlasti pa za nacistične vohune.

Januarja leta 1941 se je Maks Westen pretihotapil preko meje v Avstrijo in se je vrnil v Celje kot »zmagovalec« šele meseca aprila, skupaj z nacistično vojsko.

Kmalu za Maksom Westnom sta pohitela proti Gradcu še zadnja odposlanca Kulturbunda in Sicherheitsdiensta, ki sta bila takrat že skoraj šesti oddelek Himlerjeve državne policije. Tja sta jih poslala predsednik celjskega kulturbunda dr. Gerhard May in Westnov inženir Grainer. Tja sta nesla seznam 3500 slovenskih ljudi, s pripombami za vsakega posebej, kakšen je do Nemcev, kateri stranki pripada, s kom se druži in kaj je govoril in delal. V graških kartotekah je Himlerjev šesti oddelek ocenil vsakega posameznega Slovence s črkami A, B, C in D. Najnevarnejši nasprotniki nacistov — komunisti so bili zaznamovani s črko A, vodilni Slovenci s črko B, ostali nasprotniki nemških nacistov pa s črkama C in D. Vsem tem slovenskim ljudem je bila tako že vnaprej določena usoda pod oblastjo kljukastega križa.

BOJ SE JE ZAČEL

Potem ko je Hitlerjeva vojska zasedla evropske države, je Hitler, da bi si zagotovil varen hrbit ob vdoru v ZSSR, pozval še Jugoslavijo naj pristopi k trojnemu paktu, kar je izdajalska vlada Cvetković — Maček dne 25. marca 1941 tudi storila. Dva dni zatem pa je sledil oficirski puč v Beogradu, oprt na demonstracije ljudskih množic pod vodstvom Partije, vrgel profašistično vlado in princa Pavla. Tako je naše ljudstvo odločno odpovedalo sramotno pogodbo. Nova vlada pod predsedstvom generala Simovića je

odredila ukinitve koncentracijskih taborišč, iz katerih so se 1. aprila vrnili tudi celjski komunisti.

Hitler je dobil od Jugoslovancev krepko zaščitnico, zato je ukazal takojšen napad na Jugoslavijo, ki se je začel 6. aprila 1941 z zločinskim bombardiranjem Beograda. Dne 11. aprila pa je nemška divizija generala Lanza s koroške strani vkorakala v Celje. Dne 17. aprila pa je kapitulirala kraljevska vojska, ki so jo državni in vojaški voditelji že zdavnaj prej izdali. Gestapovci in esesovci so kmalu zatem aretirali v Celju 300 Slovencev, med katerimi je bilo mnogo delavcev iz Westnove tovarne.

Delavci tovarne so našli svoje pravo mesto tako, da so se vključili v boj proti okupatorju in domačim izdajalcem. Začela se je politična aktivnost za odpor proti nemškemu okupatorjem in organizirano borbo slovenskega naroda.

Na pobudo komunistične partije je bil dne 27. aprila v Ljubljani ustanovljen sestanek Osvobodilne fronte slovenskega naroda. Konec aprila pa je Peter Stante — Skala, bivši delavec iz Westnove tovarne, sklical in vodil sestanek Vojaškega komiteja KPS pri gramozni jami ob Savinji pod Petričkom. Začela se je akcija zbiranja orožja in municije.

Na dan 1. maja 1941 pa so celjski skojevci izvedli prvo trosilno akcijo med Glazijo v Celju in med Grižami. To akcijo je vodil okrožni sekretar SKOJ Tone Kos, ki je delal kot pomožni delavec v Westnovi tovarni.

Kmalu nato, v prvih dneh junija, pa je bil sestanek skojevcev iz Čreta in Teharj v nedograjeni Stavtovi vili poleg mestnega pokopališča. Večina udeležencev tega sestanka so bili delavci iz Westnove tovarne.

Po vdoru nacističnih okupatorjev v Jugoslavijo je sledil 22. junija njegov napad na Sovjetsko zvezo. Takrat je CK KPJ sklenil, da pozove v boj proti fašističnemu osvajačcu vse jugoslovanske narode. Samo tako je bilo mogoče odgovoriti okupatorju na nezaslišani teror, rešiti naše ljudstvo pred uničenjem in dati prispevek k borbi demokratičnega sveta proti fašističnemu nasilju.

Nekako konec junija ali v začetku julija 1941 so aktivisti iz Čreta in bližnjih naselij, večinoma delavci iz Westnove tovarne, izvršili prvo napisano in trosilno akcijo v Čretu in na Teharjih. Dne 6. julija pa je bil ustanovljen prvi odbor OF

za mesto Celje. Ta odbor so ustanovili v Rakunovi hiši v stanovanju Cirila Debeljaka.

V mesecu juliju so ustanovili prvo celjsko četo, katere prvi komandant je bil Franjo Vrunč — Buzdo, tedanji okrožni sekretar KPS v Celju, komisar pa Peter Stante — Skala.

V prvih dneh avgusta je bil širši sestanek OF za Čret in Teharje, v gozdu nad domačijo delavca v Westnovi tovarni Jožeta Farčnika v Zvodnem pri Teharjih. Sestanek je organiziral Vlado Mlakar, delavec iz Westnove tovarne, glavni govornik pa je bil Peter Stante — Skala. Tega sestanka se je udeležilo trideset fantov, večina delavcev iz Westnove tovarne, nekaj od teh pa je bilo zaposlenih pri regulaciji Savinje.

Celjska četa je izvedla svojo prvo akcijo tako, da je požgala Čatrov kozolec za Bežigradom, ki so ga zaplenili Nemci.

Prvega komandanta celjske čete so ranili in ujeli Nemci dne 11. avgusta pri Slivnici, potem pa je prevzel poveljstvo te čete Peter Stante — Skala.

Dne 16. avgusta 1941 se je celjska četa spopadla z žandarji na Javorniku. V tem spopadu je bil ranjen Peter Stante-Skala, nato pa je postal komandir čete Vilč Šlander, brat Slavka Šlandra, ki so ga Nemci ustrelili v Mariboru kot talca konec meseca avgusta. Slavko Šlander, ki je padel kot talec, je bil tedaj član CK KPS. Tako kot Slavka Šlandra so Nemci ustrelili tudi Franja Vrunča, ki je bil sekretar okrožne partijske organizacije v Celju.

Sedemindvajsetega avgusta 1941 pa je bila celjska četa razbita v mlinu Martina Završka v Šentrupertu. V tem mlinu je del čete s komandantom vred zgorel. V tem boju je padel tudi de-

lavec Mirko Verčkovnik, kot prva žrtev iz Tovarne emajlirane posode.

Pri večini tedanjih akcij v vzhodnih predelih Celja so imeli glavni delež delavci iz tovarne emajlirane posode. Okupator pa je uspel mednje vtihotapiti svojega zaupnika Alberta Cerkovnika, ki je delal kot delavec pri regulaciji Savinje in se je dal podkupiti za marke.

Okupator je hotel na vsak način zatreti vsak odpor s terorjem. Tako je dne 4. septembra 1941. leta ustrelil v znanih celjskih zaporih Stari pisker deset talcev. Delavstvo pa kljub terorju ni mirovalo in se ni dalo zastrašiti. Prvega oktobra dopoldan istega leta so se na domu Jožeta Farčnika, ki je delal pri stiskalnicah v Tovarni emajlirane posode, zbrali v Zvodnem v bližini Pocajtovega mlina na Teharjih na poziv Petra Stante, nekateri vodilni tovariši osvobodilnega gibanja. Že tedaj je bila pri Farčniku važna javka. Na tem sestanku so sklenili, da se bo trideset novih in že pripravljenih borcev zbralo še isti večer pri Majdičevem mlinu, ki bodo odšli na Dobrovlje, kjer se bodo kot druga celjska četa priključili prvemu štajerskemu bataljonu. Tega sestanka se je udeležil tudi izdajalec, nemški vohun, Albert Cerkovnik. Ta je o sestanku že prej osvestil Nemce, tako, da je udeležence med sestankom presenčila žandarmerija iz Štor in kriminalna policija iz Celja. Udeleženci sestanka so se razbežali, vendar so žandarji ujeli ranjenega Antona Šmerca, delavca tovarne emajlirane posode, ki je delal v kleparskem oddelku. Bil je član KPS. Pred žandarji so se rešili Peter Stante, Ivan Skvarča-Modras, poznejši narodni heroj in Hermina Seničar iz Gaberja. Nemci so takoj are-

Maks Westen (prvi desno) v družbi z nacističnimi veljaki

POGLED V NAŠO PRETEKLOST

tirali Marijo Farčnik, njenega moža pa so šli iskat takoj v tovarno in ga tamkaj aretirali.

Zaradi te izdaje so Nemci še isti in naslednji dan prijeli polovico fantov, ki so bili namenjeni v drugo celjsko četo. Prijeli so tiste, ki jih je izdajalec Cerkovnik poznal iz sestankov, med katerimi je bilo dvanajst delavcev iz tovarne emajlirane posode.

Ti delavci so bili po večini ustreljeni v mesecu oktobru in novembru leta 1941. Od teh sta ostala živa le Jože Farčnik in Martin Rozman, ki dela še sedaj v obratu radiatorjev.

Tako so naši mladi delavci, večinoma člani SKOJ, izpovedali svojo protifašistično zavest, slovensko domoljubje, požrtvovalnost in hrabrost že v prvih mesecih okupacije. To je bilo takrat, ko so nekateri drugi starejši delavci v svoji politični zaslepljenosti še verjeli, da jim prinaša nacizem blagostanje in boljše življenje.

Takrat je nemška vojska prodrla pred Leningrad in Moskvo. Nemški propagandni stroj je na vse mogoče načine prikazoval nemško armado kot nepremagljivo. Toda rdeča armada je meseca decembra 1941 vrgla Nemce na srednjem odseku fronte daleč nazaj in to je bil Hitlerjev prvi poraz na vzhodni fronti.

Kot sem že omenil je bil prvi delavec iz tovarne emajlirane posode, ki je dal svoje življenje za našo današnjost Mirko Verčkovnik. Rojen je bil 28. decembra 1924 v Arji vasi pri Petrovčah. Delal je v tedanjem radiatorskem odelku. Bil je velik domoljub in zelo zaveden član SKOJ. V partizane je odšel dne 26. julija 1941 in je padel kot borec prve celjske čete dne 27. avgusta 1941.

Vlado Mlakar je bil rojen leta 1912. Bil je varilec v naši tovarni in že v začetku okupacije odločen in hraber član SKOJ. Neutrudno je delal kot aktivist OF. Dne 24. avgusta 1941 je prišla gestapo v tovarno in ga aretirala. Nemci so ga ustrelili v Mariboru že šest dni po aretaciji, dne 30. avgusta 1941.

Vlado Mlakar je bil za Verčkovnikom drugi iz naše tovarne, ki je padel za svobodo in lepše življenje našega ljudstva.

Anton Šmerc je bil rojen leta 1921. Bil je sin čevljarja, odličen delavec in član KPS. Po Cerkovnikovi izdaji so ga žandarji in policisti ranili in ujele. Bil je ustreljen v Mariboru kot talec 21. oktobra 1941.

Mihael Kolšek je bil star devetnajst let, ko so ga Nemci prijeli in ustrelili v Mariboru 21. oktobra 1941. Bil je izredno pridn delavec ter odločen in ne-

ustrašen borec proti okupatorju. Takoj v začetku okupacije je bil vključen v OF kot aktivist.

Dvajsetletni Marjan Brinovec je bil rojen 27. julija 1921 na Vranskem. Bil je sin malega trgovca. V tovarni je delal v kleparskem oddelku. Po smrti svoje matere je živel pri svoji stari mami na Babnem pri Celju. V narodnoosvobodilnem gibanju je delal skupno s Šmercem. Po Cerkovnikovi izdaji je bil aretiran in ustreljen v Mariboru dne 30. oktobra 1941.

GRABAR ŠTEFAN

Rudolf Primožič je bil rojen 14. oktobra 1920. V tovarni je delal kot delavec, stanoval pa je v Cretu. Bil je neustrašen borec proti okupatorju in se je takoj v začetku okupacije vključil v narodnoosvobodilno gibanje. Aretacija dne 2. oktobra 1941 je preprečila njegov vstop v drugo celjsko četo. Nemci so ga ustrelili v Mariboru kot talca 30. oktobra 1941.

Rajko Kresnik je bil star 20 let, ko so ga Nemci ustrelili skupno z njegovim bratom v Mariboru 30. oktobra 1941 in oba potem upepelili v Gradcu. S svojim bratom Mirkom je bil med borci snujoče se druge celjske čete. Oba z bratom sta bila hrabra in odločna mladeniča. Rajko je delal v kleparskem oddelku.

Mihael Kolšek je bil rojen 23. septembra 1922 in je stanoval v Cretu. Takoj v začetku okupacije je bil aktivist OF. Bil je ujet 21. oktobra 1941 in nato ustreljen v Mariboru kot talec.

Edvard Golob je bil rojen 21. decembra 1921 in je delal kot ključavničarski pomočnik v

strojnem ključavničarstvu. Bil je vključen v drugo celjsko četo. Gestapovci so ga 2. decembra 1941 odpeljali iz tovarne in zaprli v Stari pisker. Od tam so ga odpeljali v Maribor, kjer so ga Nemci ustrelili kot talca 30. oktobra 1941.

Slavko Kramer je bil pomožni delavec v tovarni. Takoj v začetku okupacije je bil pristaš in aktivist OF. Ko se je pripravljajal za odhod v drugo celjsko četo, je po izdaji padel v roke Nemcem, ki so ga kmalu potem ustrelili kot talca v Mariboru. Takrat mu je bilo 20 let.

Tone Kos je bil pomožni delavec v radiatorskem oddelku. Član SKOJ je bil že pred drugo svetovno vojno. Bil je navdušen in uspešen športnik. Takoj po okupaciji je postal aktivist OF. Nemci so odkrili sledove njegovega dela že v začetku oktobra 1941. Takrat so prišli v tovarno, da bi ga aretirali, on pa je zaslutil nevarnost, udaril gestapovca po glavi in zbežal. Po dveh tednih so ga Nemci ujeli v hribih nad Trbovljami in ga nato v Starem piskru zverinsko mučili, vendar pa ni ničesar izdal. Potem so ga prepeljali v mariborsko kaznilnico, kjer so ga 15. novembra 1941 ustrelili kot talca. Tik pred smrtjo je zaklical: »Živela Jugoslavija! Živela Sovjetska zveza!«. Gestapovci so zaradi tega pobesneli in streljali v trebuh, da bi mu povečali njegove zadnje muke.

Štefan Grabar je bil rojen 25. decembra 1915 v Istri. Dopršil je meščansko šolo in tehnično srednjo šolo na Dunaju. Od nekdaj je sovražil fašizem in se gibanje. Sam si je uredil tiskarno in vodil razmnoževanje propagandnih letakov ter širil proklot zaveden Jugoslovane takoj navdušil za narodnoosvobodilno tifašistično literaturo. Nemci so ga aretirali in zaprli 7. novembra, 15. novembra 1941 pa je bil ustreljen kot talec v Mariboru.

Prišlo je leto 1942 in mogočni nemški vojaški stroj je še vedno zmagovito deloval, toda na vzhodni fronti ni več zmogel vseh operacij. Edino na tem bojišču se je začela krhati fašistična sila. Krhati pa se je začela tudi v Jugoslaviji. To sta bili edini dve bojišči, kjer Nemci niso bili »zmagoviti«. Drugi predeli Evrope so bili pod trdo Nemško okupacijo. Pri nas je narodnoosvobodilna borba zajela ozemlje vse države. Pri nas v Sloveniji so se vedno bolj večali osvobodjeni predeli, v Bihaču pa je bilo 1. zasedanje AVNOJ. Koliko truda so vložili kupator in njegovi domači pomagači, izdajalci svojega naroda, da bi v krvavih bojih uničili narodnoosvobodilno vojsko, ki

jo je Partija, naslanjajoč se na delovno ljudstvo, vodila k čedalje večjim uspehom na vseh bojiščih.

Lastnik tovarne Westen in njegovi privrženci pa so trdno verovali v Hitlerjevo zmago in so z vsemi svojimi naporji služili njegovi krvavi oblasti ter njegovemu vjaškemu stroju. V tovarni so s polno paro izdelovali razne proizvode za vojaške namene. V glavnem so bili to stabilizatorji za bombe, oklopne plšče, morske mine, čutarice, porcije iz aluminija in popravljali krila in trupe za avione Do 217.

Delavci v tovarni so si mnogo prizadevali, da so kolikor mogoče ovirali proizvodnjo. Čeprav je bilo skoraj nemogoče vršiti razne sabotaže zaradi strogega nadzorstva policije, so jim sabotaže vendarle uspeli. Pobesneli okupator pa je z delavci krvavo obračunal. V letu 1942 je bilo ubitih deset delavcev.

Franc Vran je pogumno zagovarjal pravice delavstva in kritiziral nacistične metode zastraševanja in ubijanja. Bil je star 42 let, ko ga je policija aretirala v tovarni in ga zaprla v Stari pisker. Poslali so ga v koncentracijsko taborišče v Nemčijo, kjer so ga strahovito mučili in je umrl zaradi poškodb dne 6. januarja 1942. Dvajsetletnega Ivana Okorna so Nemci zaprli

GOLOB EDI

že leta 1941, vendar so ga po osmih tednih zapora izpustili. Bil je požrtvovalen aktivist OF. Bil je tudi zelo hraber in napreden človek. Nemci so ga ponovno zaprli v maju leta 1942 ter kmalu nato ustrelili kot talca v Mariboru.

(Se nadaljuje)

Kadrovske vesti

V podjetju so se zaposlili:

BELAK Alojz, ERDEVICKI Milorad, HROVAT Oto, JONA Alojz, ILIC Dragoslav, KLEZIN Martin, MESARIČ, Andrija, MAVRIN Milko, OCVIRK Branko, PEZELJ Zvonimir, PETEK Milan, RANDL Jože, SKVORC Albin, VENKO Anton, KOSTANJEVEC Martin, KOSTAJNŠEK Viljem, KOVAČ Štefan, ROZMAN Martin, VODEB Jože, ZNIDAR Alojz, STAMPE Rudi, VERK Jože, FELDIN Ernest, VIPOTNIK Silvo, HABJAN Jože, ZUPANEČ Pavel, OČKO Alojz, LESKOVŠEK Bojan, PETECIN Mirko, ULAGA Ivan, SIFER Vili, JOŠT Bernard, JUREK Anton, ROŠER Franc, REHAR Jože, KOVAČ Franc, LESKOVŠEK Zoran, SKET Jože, ČAKŠ Marjan, LIPICNIK Ivan, KOLARIČ Vladimir, VOŠNJAK Janez, GORENŠEK Elizabeta, BIKOVŠEK Andrej, KUKOVIČ Milan, ROJC

Iz podjetja so odšli:

DELETIČ Čedomir, MILANEZ Evgen, ŠVAJGER Franc, ZAGOŽEN Ivan, JAMNIKAR Ivan, TURK Franc, KRAJNC Jože, PODLINŠEK Niko, GAJŠEK Anton, PANGERL Ivan, MIRNIK Ivan, ARČAN Bogomir, TINAVER Jože, GORENŠEK Franc, LUBEJ Dušan, ARNŠEK Franc, CENTRIH Pavel, GOSAR Miroslav, KRI-

Poročili so se:

KOVACIČ Avgust, KAPL Terezija-LOJEN, GORJUP Dragica-REBERSAK, ŠPUR Gertruda-

Milko, KOROŠEC Marjan, GRADISNIK Janislav, MOTOH Peter, GOBEC Janez, NOVAK Alojz, FILKOVIČ Franc, BORLAK Marjan, FURMAN Franc, KRAJSEK Vinko, PANTNER Anton, POGBREŽNIK Romana, REGORŠEK Jože, SITAR Cvetko, ZGAJNER Ivan, LORBEK Danijel, ESIH Avgust, KNEZ Marjan, SAJN Ferdo, GAJSEK Ivan, FLIS Branko, SMOJE Janez, JAKOB Franc, MIRNIK Miran, TOMAN Vlado, MAHNE Srečko, KOLENC Milan, ZUPANC Franc, BLAZINŠEK Vili, KOSTOMAJ Janiko, KRAJSEK Zdravko, LUŽAR Ivan, PETELINŠEK Milan, ŠTERK Anton, POLAJŽER Štefan, BEG Dušan, PODJAVORŠEK Milan, VREČER Stanko, ŽUREJ Stanislav, DOMAČINOVIČ Antun, ČRETNIK Branko, POLJANŠEK Rado, BUSER Florjana, GAJZER Milena, HOJNIK Nada, KALŠEK Terezija, MLAKAR Irena, NEMEC Marjeta, NAJDENIK Ivana, POLAK Štefanija, RIBIČ Dragica, VOULIČ Rozalija, KLANFAR Nevenka, PIKL Ivana, OVČAR Ana, BAUNKIRHER Matilda, GROBELNIK Milena, BERNARD Marija, MACUR Marija, VENKO Magda, LENART Antonija, PAVIČ Ana, ZUKA Fata, ČOKL Nežika, PUNGARŠEK Marija, POPOVIČ Dragica, OBERČKAL Jožefa, JAVORNIK Slava, ČOKELC Marta, TOPOLOVEC Jožica, BAGARI Cvetka in JANKOVIČ Lidija.

STANK Stanko, DJAKOVIČ Ratko, DJAKOVIČ Slavko, ZNIDER Mirko, BERGLEZ Ignac, HRIBERNIK Rafael, VIDENŠEK Karl, LEVEC Anton, HRUŠEVAR Branko, BANOVŠEK Milan, NAGLIČ Jurij, OSOBNIKAR Franc, STOPAR Ferdo, MIRNIK Franc, POČIVALŠEK Stane, BOŠNAK Ivan, REZAR Ivan, KRIVEC Peter, VENKO Anton, THALER Peter, CEPIN Jože, BAJEC Jože, SVETEL Jože, STRNAD Marjan, TEMPLAK Jakob, KRAJEC Dušan, DOLENC Ivan, REZAR Danijel, STAJNER Otmar, JODL, VIPOJNIK Silvo, FLIS Franc, CEROVŠEK Dušan, LAZNIK Bojan, ŠOLINC Jože, GREGL Franc, POGAČIČ Ivan, PUHNER Stanko.

PUH, SKERBINEK Terezija-LEDNIK, SITAR Metka-PLANČKO, FORJAN Ivan, VEŠLIGOJ Štefanija-FORJAN, ŽOHER Jože, TURŠIČ Franciška-NEŽMAH, ŠMUC Helena-PRAH, PRAH Leopold, ZORKO Tanja-LIPUŠ, DEBELJAK Angela-VALENČAK, MEGLIČ Sonja-REJČ, MIHEVC Jožefa-KRAJNC, PIRC Franc, POČIVALNIK Jožefa-MESARIČ, JELEN Marija-BREŽNIK, FRACE Marta-OB-LAK, OBLAK Vinko, PEZELJ

Vladimir, MIHELJAK Boris, KOVAČ Danijela-KOSTOMAJ, OTOREPEC Miroslav, ZELKO Marija-PLATOVŠEK, PLATOVŠEK Rudi, BUTINAR Olga-COCEJ, COCEJ Jože.

Celje, dne 13. 8. 1970.

IZJAVA

Obd. FILIPIČ Marica obžaluje, da je govorila o zasebni tožilki Matjašič Anici v smislu zasebne tožbe in izjavlja, da je njena izjava brez vsakršne podlage in neresnična, češ, da je zas. tožilka Matjašič Anica pisala anonimna pisma in ostalo, kot je navedeno v zasebni tožbi, ki je bila v teku pred Občinskim sodiščem v Celju. Filič Marica izjavlja, da bo v bodoče Matjašič Anico pustila popolnoma pri miru in se ji zahvaljuje, da je odstopila od kazenskega pregona zoper njo.

V znak te poravnave se zaveže Matjašič prav Filič Marica plačati vse stroške, ki so nastali v navedeni kazenski zadevi v znesku 150,00 din in sicer v roku 14 dni.

Matjašič Anica se z gornjo izjavo Filič Marice strinja in umika svojo zasebno tožbo z dne 19. 6. 1970.

Filič Marica dovoljuje, da se gornja izjava navede v tovarniškem časopisu tovarne »EMO« Celje in se tak izvod s to izjavo razobesi na oglasni deski.

m. p. Občinsko sodišče Celje

Filič Marica l. r.

Za smeh in dobro voljo

Blagor mu, ki se spočije, ko med šihtom se naspi, ker preveč se ga napije, če želodec ga boli.

Frakeljček je Micka dala, Franca dala ga bo spet, ko zvečer ga bo peljala, ohladit se v vinsko klet.

Blagor mu, komur zasiže, višji al visok nivo, denarja več se v žep mu zlije, in pevke v barih mu pojó.

Blagor mu kdor slavo poje, integraciji v čast, morda kdaj še hlače svoje, dal bo za fabriško rast.

Blagor komur jezik teče, da se slina mu cedi, drugi zanj pa šafle meče in krvavi pot poti.

Blagor tebi tetka EMO, ker te MIKRO organizira, pa nazaj v MAKRO gremo, ker ti to bolj inponira.

ZAHVALE

Ob bridki izgubi mojega dragega očeta se najiskrenejše zahvaljujem mojim sodelavkam in sodelavcem za darovani venec in spremstvo na njegovi zadnji poti. Prav iskrena hvala tudi sindikalni podružnici EMO.

Zalujoča hči Ljudmila Rebek z družino

Ob boleči izgubi moje drage mame Marije Miklave se prav iskreno zahvaljujem sindikalni podružnici EMO za denarno pomoč. Iskrena hvala tudi vodstvu obrata TOBI ter prostovoljnemu gasilskemu društvu za izkazano pozornost in spremstvo na njeni zadnji poti.

Zalujoča hči Lojzka Miklave

Ob težki izgubi mojega dragega očeta Matevža Šporina se najiskrenejše zahvaljujem sodelavcem iz obrata TOBI in sindikalni podružnici EMO ter pevskega zboru DPD »Svoboda« za darovano cvetje, izraženo sožalje ter spremstvo na njegovi zadnji poti.

Zalujoči sin Polde Šporin

DOBRO VINO

Kaj meniš Drejc, zakaj so dali temu vinu ime »šef«?

Ja, veš, dragi Boštjan, to je tisto vino, ki ti hitro stopi v glavo, da te kar mimogrede popolnoma zmeša.

Emailirec

Casnik izhaja v okviru enote za informacije in tisk enkrat mesečno v nakladi 4800 izvodov in ga dobijo vsi člani kolektiva brezplačno. Ureja ga uredniški odbor: Emil Jejčič, Vera Tržan, Franc Knafelc. Namestniki: Franc Berginc, Drago Hempt in Tone Krebs. Glavni in odgovorni urednik Emil Jejčič. Naslov uredništva Celje, Mariborska 86, telefon 39-21, interna 238. Tisk in klišaji CETIS grafično podjetje Celje